

Exercicis de demografia

Iloc: [Cursos IOC - Batxillerat](#)

Imprès per: Invitado

Curs: Geografia (autoformació IOC)

Data: divendres, 11 febrer 2022, 19:00

Llibre: Exercicis de demografia

Taula de continguts

- 1. Actv. Índex sintètic de fertilitat**
- 2. Actv. La mortalitat infantil al món**
- 3. Actv. Envel·liment de la població**
- 4. Actv. Creixement mundial**
- 5. Actv. Migracions**
- 6. Població residents en àrees urbanes**
- 7. ACTV. Piràmide de població- Catalunya**
- 8. Actv. Població Catalunya (creixement)**

1. Actv. Índex sintètic de fertilitat

Índex sintètic de fecunditat

Observeu la taula i contesteu a les preguntes.

ÍNDEX SINTÈTIC DE FECUNDITAT (ISF) EN RELACIÓ AMB ALTRES ÍNDEXS, 2000-2005

Índex de desenvolupament humà (IDH) alt	1,8	ingressos alts	1,7
IDH mitjà	2,4	ingressos mitjans	2,1
IDH baix	5,6	ingressos baixos	5,7
TOTAL MUNDIAL	2,7		

Informe sobre el desenvolupament humà 2003, PNUD

1. Descriviu la informació que proporciona el quadre estadístic i definiu els conceptes de *fecunditat* i *desenvolupament humà*.
2. Expliqueu què són i què mesuren l'índex sintètic de fecunditat (ISF) i l'índex de desenvolupament humà. Enumereu cinc indicadors socioeconòmics més.
3. Analitzeu les relacions entre desenvolupament humà, nivell d'ingressos i ISF.

Solucionari

1) La fecunditat es defineix com la quantitat de nascuts vius en relació a la població femenina en edat fèrtil i el desenvolupament humà es defineix com la possessió d'un conjunt de mitjans que permeten fer créixer de manera adequada permanent les capacitats bàsiques de les persones.

2) L'ISF és una mesura de fecunditat que calcula el nombre mitjà de fills d'una dona al llarg de la seva vida, suposant que es mantingui constant la fecunditat de cada grup d'edat. L'IDH és un índex, comprès entre 0 i 1, que mesura el desenvolupament a partir de l'esperança

de vida, els anys d'estudi i l'alfabetització, i el PIB per càpita per paritats de poder adquisitiu. Els indicadors socioeconòmics que poden posar

els alumnes són molt diversos; són indicadors que proporcionen dades sobre cultura, població, salut, economia, béns de consum i alimentació.

3) Cal referir-se als següents punts en la resposta:

- Hi ha una correlació inversa entre ISF i l' IDH i els ingressos alts. A menor nivell de vida, s'observa un ISF més elevat.
- Els països amb un IDH baix i uns ingressos baixos tenen un ISF que dobla sobradament la mitjana mundial.

Aquestes diferències anteriors cal relacionar-les amb:

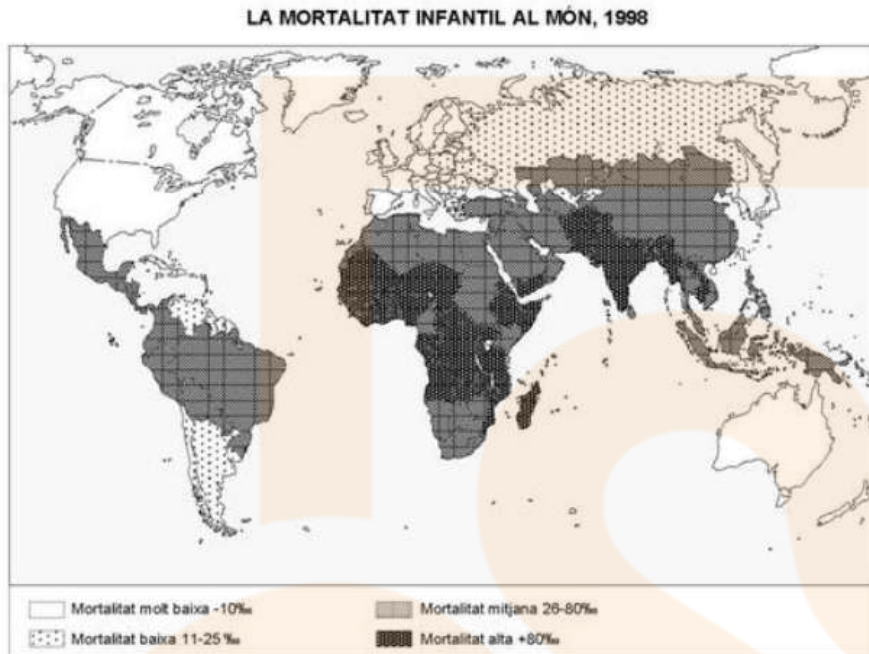
- Societats agrícoles o societats industrialitzades i terciaritzades
- Cost econòmic dels fills
- Paper social de la dona
- Accés als serveis de salut, especialment als de planificació familiar. Nivell educatiu assolit, especialment el nivell educatiu femení.

2. Actv.La mortalitat infantil al món

La mortalitat infantil al món

Observeu el mapa i contesteu a les qüestions.

Qüestions

1. Descriu la informació que proporciona el mapa.

2. Definiu els conceptes de mortalitat infantil i esperança de vida.

A continuació, enumereu els principals factors que influeixen en la mortalitat infantil.

3. Expliqueu les principals diferències entre els països desenvolupats i els països en via de desenvolupament pel que fa a la fecunditat, mortalitat infantil, esperança de vida i creixement natural de la població., com també les causes que justifiquen aquestes diferències.

Citeu alguns països com a exemples de les diferències comentades.

Solucionari

1) Cal descriure que es tracta d'una mapa temàtic que reflecteix la distribució de la mortalitat infantil al món l'any 1998. Així mateix, hauria d'esmentar que s'utilitzen una sèrie de tramats per tal d'indicar els diferents nivells de mortalitat infantil de cada país. A continuació, hauria de comentar que la distribució del fenomen és desigual i que es poden diferenciar, a grans trets, dues grans zones:

•Zona de baixa mortalitat infantil a Nord-Amèrica, Europa, Japó, Austràlia i l'Amèrica temperada.

•Zona de mitja o alta mortalitat infantil a Àfrica, la meitat sud d'Àsia, Amèrica central i la major part de Sudamèrica.

•Finalment, s'hauria d'esmentar que els nivells més elevats de mortalitat infantil es localitzen als països en vies de desenvolupament, mentre els més baixos es troben als països desenvolupats.

2) L'alumnat hauria de definir la mortalitat infantil com la relació entre el nombre de criatures que moren durant el primer any de vida respecte del total de naixements del mateix període en un lloc determinat. L'esperança de vida es podria definir com la mitjana d'anys que pot esperar viure una persona acabada de néixer si no es modifiquen les condicions del moment. Les definicions es podrien valorar a raó de 0,5 punts cada una. Pel que fa als factors que influeixen sobre la mortalitat infantil caldria esmentar-ne quatre com a mínim:

• una alimentació suficient i adequada

- l'accés als serveis mèdics, a les vacunes i als medicaments
- la bona salut de la mare i l'existència d'atenció mèdica durant l'embaràs i el part
- l'accés a l'aigua potable i a una higiene adequada en general
- el nivell d'ingressos de la família

3) Cal estructurar la resposta de diverses maneres, bé comentant els diferents indicadors per separat i successivament, o bé comentant la situació de tots els indicadors primer en els països en vies de desenvolupament i després en els països desenvolupats. En qualsevol cas, hauries de comentar els aspectes següents:

- Fecunditat: és baixa als països desenvolupats degut a la planificació familiar i l'ús d'anticonceptius, a l'accés de la dona al món laboral i educatiu amb plenitud de drets i al predomini de criteris de benestar. Contràriament, és elevada als països en vies de desenvolupament degut a l'estructura socioeconòmica que determina un paper productiu per a les criatures, a una escassa consideració de la dona en el conjunt de la societat i un baix nivell d'educació.
- La mortalitat infantil és baixa als països desenvolupats i alta als països en vies de desenvolupament, mentre que l'esperança és alta als primers i baixa als darrers. Tot plegat és degut a la situació de les condicions de vida que han anat millorant constantment als països desenvolupats, mentre que en els països del Tercer Món aquest procés o bé no s'ha donat de forma completa, o bé no s'ha produït.
- Pel que fa al creixement natural, és força elevat en els països en vies de desenvolupament i baix en els desenvolupats com a conseqüència del descrit en els punts anteriors..

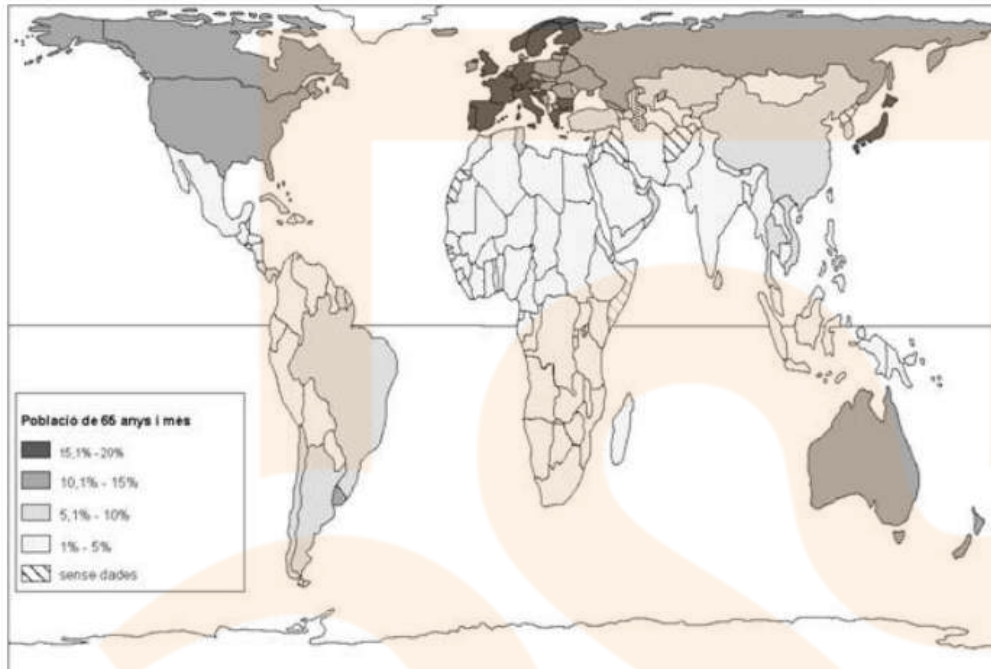
Pel que fa als exemples, són molts abundants (Suècia, Espanya, França, Índia, Senegal, Bolívia...) l'alumnat n'hauria de citar tres de cada tipologia com a mínim.

3. Actv. Envel·liment de la població

Envel·liment de la població

Observeu el mapa i contesteu a les qüestions.

Mapa mundial de l'envel·liment

Font: Informe sobre el desenvolupament humà. PNUD

Qüestions

1. Descriu la informació que proporciona el mapa.
2. Exposeu, fent referència al contingut del mapa, les causes que provoquen l'actual distribució de l'envel·liment de la població a escala mundial.
3. Analitzeu l'envel·liment de les estructures demogràfiques i indiqueu d'una manera especial les seves conseqüències demogràfiques, socials i econòmiques.

Solucionari

- 1) El mapa proporciona informació sobre el percentatge de persones de 65 anys i més a escala mundial per estats.

La proporció de persones velles està dividida en quatre intervals que s'indiquen amb tons diferents i s'hi observa que els percentatges de persones de 65 anys i

més són més elevats als països desenvolupats i a l'Europa occidental, nòrdica i mediterrània en particular. Al continent africà és on hi ha el mínim de poblacions

amb un contingent elevat de persones de 65 anys i més.

- 2) En la resposta l'alumnat hauria de relacionar l'actual distribució de l'envel·liment amb el nivell de desenvolupament de les diferents regions mundials.

Hauria d'esmentar que el desenvolupament presenta una correlació directa amb l'allargament de l'esperança de vida, i la disminució de la natalitat i

de la fecunditat, factors tots plegats que fan augmentar l'envelliment. En la resposta l'alumnat també hauria de referir-se a aspectes concrets o exemples

extrets del mapa. Cal donar 0'5 punts per relacionar la distribució de l'envelliment amb el desenvolupament, 0'5 punts per recolzar els seus arguments amb

exemples del mapa .

3) L'alumnat hauria de comentar algunes de les conseqüències de l'envelliment de les estructures demogràfiques.

A tall d'exemple, donem unes quantes possibilitats

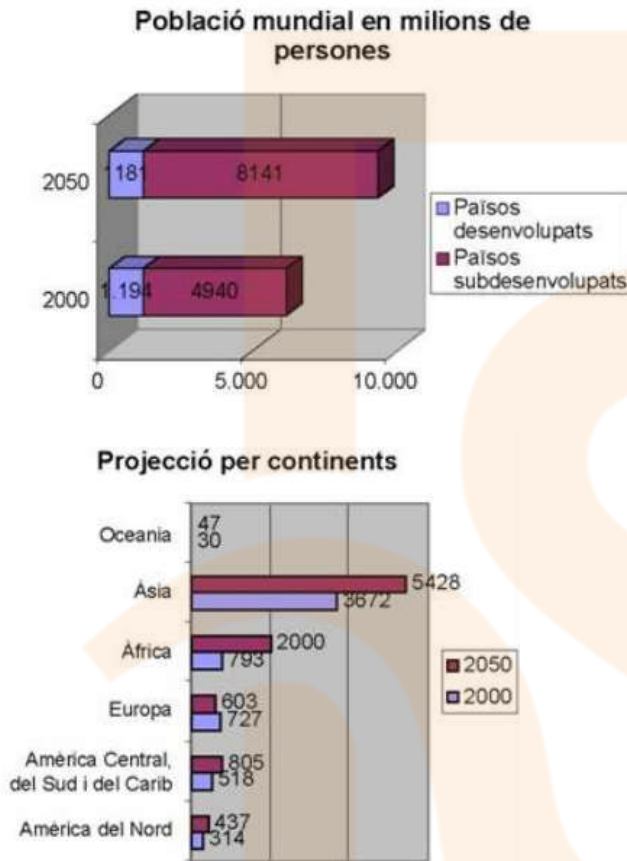
- Demogràfiques: disminució del percentatge de joves i augment del de vells; disminució de la natalitat
- Socials: augment dels problemes d'assistència sanitària i increment de les persones amb necessitat d'assistència social i els problemes de pobresa relacionats amb la tercera edat.
- Econòmiques: augment de les ocupacions laborals relacionades amb l'atenció a la tercera edat, augment de les empreses de serveis a la tercera edat, increment de la despesa estatal per fons de pensions

4. Actv. Creixement mundial

Creixement mundial de la població

Observeu els gràfics següents i responeu a les qüestions.

PROJECCIÓ DEL CREIXEMENT DE LA POBLACIÓ MUNDIAL

Total de la població l'any 2050: 9.322 milions

Total de la població l'any 2000: 6.134 milions

Font: Nacions Unides, 2001

Qüestions

1. Descriviu les informacions que proporcionen aquests gràfics i indiqueu quin serà el continent amb més creixement demogràfic en el futur i quin presentarà un creixement negatiu.
2. Expliqueu què s'entén per projecció demogràfica, quins elements s'han de tenir en compte per realitzar-la, i quina utilitat pot tenir fer una projecció d'aquest tipus.
3. Exposeu les diferents fases del que s'ha anomenat *model de transició demogràfica*, és a dir, de l'evolució demogràfica d'Occident al llarg de la història.

Solucionari

- 1) Cal identificar dos diagrames de barres horitzontals que ens mostren una projecció del creixement de la població mundial calculada des de l'any 2000 fins el 2050. Les dades s'expressen en milions de persones i números enters. El primer diagrama diferencia la projecció entre països desenvolupats i països subdesenvolupats, afegint unes dades sobre el total de la població. El segon

diagrama diferencia la projecció per continents. El continent que tindrà més creixement demogràfic serà l'Àfrica, i el que presentarà un creixement negatiu serà Europa.

2) Cal definir amb les seves pròpies paraules el següent concepte: Projecció demogràfica és un càlcul que partint de l'estudi de les tendències de la població mundial intenta fer una deducció de quina pot ser l'evolució de la població en un futur pròxim. També cal redactar una exposició on indiqui alguns dels elements que s'han de tenir en compte per realitzar una projecció com la natalitat, la mortalitat, la mortalitat infantil, la fecunditat, l'esperança de vida, l'envelliment, [els moviments migratoris](#), etc. Es valorarà especialment la menció a la fecunditat. En relació a la utilitat de les projeccions l'alumnat pot respondre de forma oberta, tot indicant que el creixement de la població, si és molt accelerat, obre una incògnita sobre si és un creixement sostenible. Les projeccions poden ajudar a planificar el desenvolupament i preveure situacions i conflictes de tota mena (alimentaris, sanitaris, geopolítics, etc.).

3) Cal fer una exposició sobre l'evolució de la dinàmica o relació entre naixements i defuncions que s'ha donat a l'Europa Occidental al llarg de la història, el que es coneix per "model de transició demogràfica". Aquest model consta de quatre fases que l'alumnat pot anomenar de forma diferent, ja que es poden trobar diferents denominacions.

Les característiques que cal esmentar en general són les següents:

1 fase: Alta taxa de natalitat i alta taxa de mortalitat, amb oscil·lacions brusques provocades per mortalitat catastròfica (crisis demogràfiques).

Elevada mortalitat infantil, i elevada fecunditat. Estabilitat demogràfica (escàs creixement de la població).

2 fase: Alta taxa de natalitat i progressiva disminució de la mortalitat (millores en alimentació i higiene). Gran creixement de la població (Explosió blanca)

3 fase: Disminució i estabilització de la mortalitat (higiene, avenços medicina) i disminució de la natalitat (desenvolupament social i econòmic, planificació familiar) Minva l'augment de la població i es tanca el boom demogràfic.

4 fase: Taxes molt baixes de natalitat i de mortalitat i creixement vegetatiu mínim, nul o negatiu. Augment de l'esperança de vida i envelliment de la població. Es valorarà en aquesta exposició el desenvolupament d'aquestes idees, amb explicacions i possibles exemples del que s'argumenta.

5. Actv. Migracions

Migracions

Activitat i solucionari

Llegiu el següent text i contesteu a les qüestions,

"En els nou primers mesos del 2012 se n'han anat d'Espanya 420.150 persones, 365.238 dels quals són **estrangers** i 54.912 **espanyols**, 37.539 persones més que en el mateix període del 2011, sobretot per l'**emigració dels espanyols**. **Catalunya** va ser la comunitat amb més **emigrants**, uns 6.521.

Els espanyols que han sortit d'Espanya han augmentat un 21,6%, i han passat dels 45.161 que se'n van anar entre el gener i el setembre del 2011 als 54.912 aquest any, segons les estimacions de la població actual que publica l'INE.

El **saldo migratori** va ser de menys 137.628 persones -25.539 espanyols i 112.089 estrangers- i per primera vegada ha estat negatiu respecte als espanyols a totes les comunitats autònomes. Aquest saldo ha passat de ser positiu -és a dir entraven més persones de les que sortien- el 2009, que va ser de 47.362 i el 2010, amb 62.156, fins a arribar al 2011, que es va registrar un saldo de -50.090 persones.

Entre el gener del 2011 i el setembre del 2012 han emigrat d'Espanya 927.890 persones, de les quals 117.523 eren espanyols. Segons l'INE, en els dotze últims mesos, la població espanyola s'ha reduït en 45.245 persones".

Font: <http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/societat/lemigracio-despanyols-augmenta-any-2225855>

1. Escriviu les idees principals del text.

Catalunya va ser la comunitat amb més emigrants, uns 6.521.

Els espanyols que han sortit d'Espanya han augmentat un 21,6%.

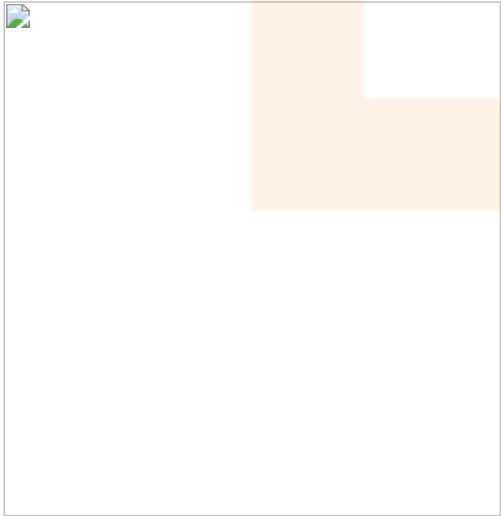
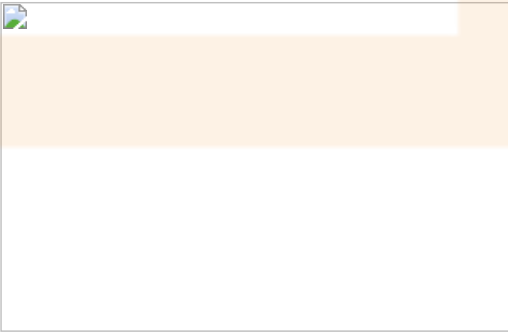

El saldo migratori va ser de menys 137.628 persones -25.539 espanyols i 112.089 estrangers- i per primera vegada ha estat negatiu.

2. Definiu els termes "saldo migratori" i "INE".

Saldo migratori: Diferència entre emigració i immigració.

INE: Institut Nacional d'Estadística

3. Observeu les imatges següents i contesteu a les qüestions,

Imatge 1	Imatge 2	Imatge 3
	 <p data-bbox="651 1933 746 1960">Foto PCA</p>	

3.1. Descriu dues imatges 1, 2 i 3.

- Imatge 1
- Imatge 2

La imatge 1, representa la frontera dels EEUU amb Mèxic, les persones que estan just a la barrera són immigrants mexicans que volen entrar als EEUU, però es troben amb la prohibició de poder entrar,

són persones que emigren dels seu país sempre per necessitat, en busca de trobar feina, per millorar les seves condicions de vida, tant les seves com les dels seus; ara bé, els mitjans de comunicació en la majoria

dels casos disfressen la realitat, oferint un futur millor entre altres coses, i molts immigrants s'arrisquen a deixar-ho tot per intentar començar una nova vida, el problema és que quan arriben o intenten arribar

a aquests països els seus somnis no es veuen complerts.

La imatge 2, a la imatge es pot veure clarament a un grup d'espanyols cap a Bèlgica en el tren.

La imatge 3, es veu a un grup de persones immigrants, que mitjançant "una Patera" barques habitualment de fusta, sense cap tipus de seguretat, intenten entrar il·legalment en un país, com per exemple

a Espanya; en la majoria dels casos arriscant les seves vides, busquen treball i la possibilitat d'un futur millor per als fills i millors condicions de vida; en moltes ocasions el tràfic de persones en

les "pateres", es converteix en un lucratiu negoci per les màfies que es dediquen aquesta activitat il·legals.

3.2 . Situeu dues imatges en el període històric corresponent i en una zona geogràfica.

- Imatge 1
- Imatge 2

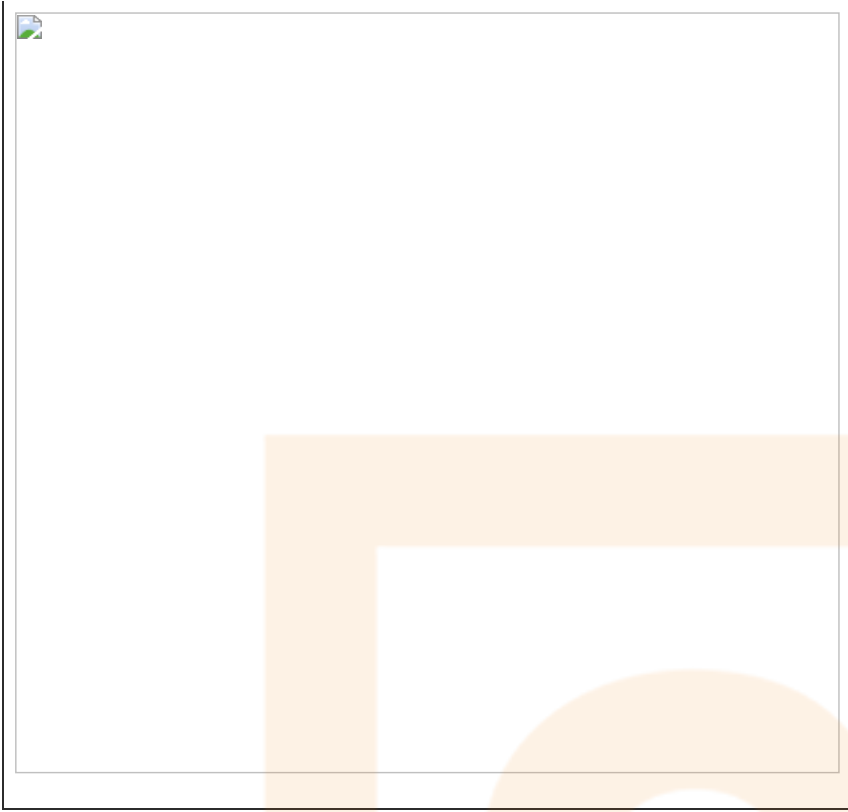
Imatge 1: el període històric és coneguda com la immigració indocumentada i abasta de 1965 a 1986, la zona geogràfica és la frontera dels EEUU amb Mèxic. Representa la sortida de mexicans/es cap als Estats Units per treballar, primer al camp, ramats (Texas) i després a l'àrea californiana

Imatge 2: el període històric és l'emigració a Europa dels espanyols als anys 60. Grup d'espanyols cap a Bèlgica a on marxaven en busca d'un treball i generalment homes joves i per treballar a les fàbriques.

Imatge 3: el període històric és al segle XXI, a la riba Sud-Europea. Des del continent africà homes i dones joves busquen un futur. treballar i sortir de la situació social, econòmica i moltes vegades cultural i política que els envolta i que els aboca al patiment.

4. Observeu la taula i contesteu les qüestions següents.

Taxes de fertilitat en països de la Unió europea
--

Font: ONU, Pew Research Center, Eurostat.

4.1. Davant d'aquestes taxes de fecunditat a la Unió Europea quina política demogràfica aplicaries?.

Natalista..ajudes per tal d'augmentar la població

No-natalista..però donant polítiques no restrictives a l'arribada d'emigrants

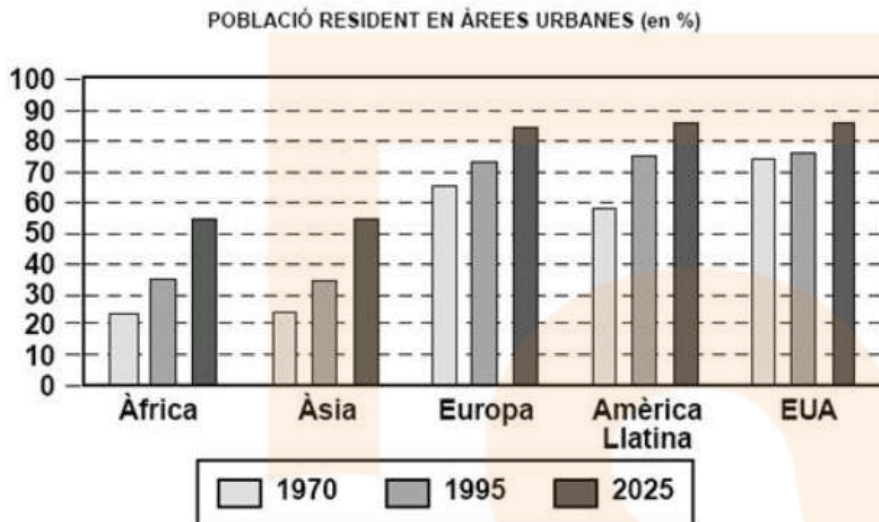
4.2. Justifiqueu la resposta (recordeu l'índex de vellesa, despeses, la situació d'atur...etc) . .

Tant en un cas com l'altre si es vol mantenir l'estat de benestar...caldrà comptar amb efectius, població jove

6. Població residents en àrees urbanes

Població resident en àrees urbanes

Observeu el gràfic següent i responeu a les qüestions.

Dades per a la Conferència Hàbitat II, ONU, Nova York, 1995

Qüestions

1. Descriviu el tipus de gràfic i resumiu la informació que proporciona.
2. Exposeu les diferències més destacables entre les ciutats dels països desenvolupats i les dels països en via de desenvolupament pel que fa al creixement de la població urbana i a les causes que expliquen aquest creixement.
Citeu tres ciutats amb un creixement de la població elevat i tres amb un creixement baix o nul.
3. Resumiu els principals problemes que ha d'afrontar quotidianament una gran ciutat.

Solucionari

1) Cal dir que es tracta d'un gràfic de barres que representa la població resident en àrees urbanes, expressada en percentatges, corresponent a Àfrica, Àsia, Europa,

Amèrica Llatina i els EUA, als anys 1970, 1995 i 2025. A continuació, ha de destacar que la població urbana augmenta constantment al llarg del temps a totes les àrees,

però que a Europa i EUA va augmentar molt entre 1970 i 1995 i en canvi, a Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina està previst que continuï augmentant molt fins el 2025.

Finalment, també s'hauria d'esmentar que Àfrica i Àsia són els continents amb menor percentatge de població urbana.

2) Com a diferències més destacables caldria comentar:

- Les ciutats dels països desenvolupats registren un creixement de població baix o nul degut al baix creixement natural de la població i als elevats preus del

sòl que provoquen el desplaçament de la població jove cap a les àrees properes a les grans ciutats.

- Les ciutats dels països en vies de desenvolupament registren un creixement de la població molt elevat degut a l'alt creixement natural i a l'èxode rural.

Els exemples poden ser molt diversos: Mèxic DF, Sao Paulo, Calcuta, Lagos o Bombai, per al primer cas, i Roma, Paris, Viena, Madrid, etc., per al segon.

3) Com a problemes més destacats l'alumnat hauria d'explicar, com a mínim, cinc d'entre els següents:

- Necessitat d'aigua potable i de fonts d'energia
- Necessitat d'aliments frescos i envasats
- Problemes de congestió del trànsit i les seves conseqüències directes: contaminació atmosfèrica i acústica
- Producció d'importantes quantitats de residus i necessitat de mecanismes de reciclatge
- Manca de transports urbans i quan existeixen el cost que ha de pagar l'administració es molt elevat.
- L'existència de bosses de pobresa al primer món i de les denominades "segones ciutats" al tercer món

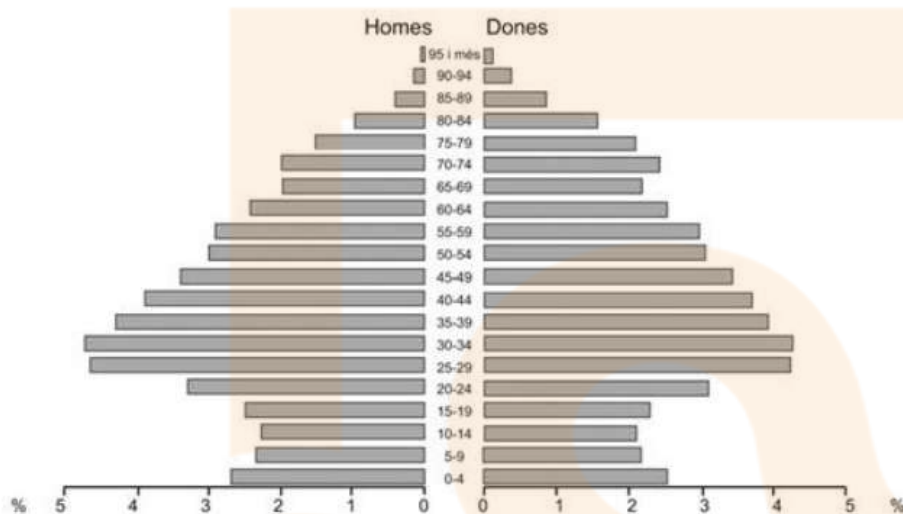

7. ACTV. Piràmide de població- Catalunya

Piràmide de població de Catalunya

Observeu el gràfic i contesteu a les qüestions.

Piràmide de població de Catalunya

FONT: *Anuari Estadístic de Catalunya, 2006.*

Qüestions

1. Descriviu la informació que proporciona el gràfic.
2. Definiu el terme estructura de la població. Indiqueu a quin tipus pertany aquesta piràmide i quina evolució de la natalitat es mostra actualment.
3. Exposeu l'evolució de la població a Catalunya en el segle XX a partir de l'anàlisi del gràfic. Relacioneu-la amb els factors culturals, socials i econòmics.

Solucionari

1) Es tracta d'una piràmide de població que representa l'estructura de la població de Catalunya. La piràmide mostra una representació gràfica de la població per edats i sexe.

A l'eix horitzontal les dades s'expressen en tant per cent. A la dreta es representen els valors corresponents a les dones i a l'esquerra els corresponents als homes.

A l'eix vertical les franges d'edat estan distribuïdes en intervals de cinc anys.

2) El concepte *estructura de la població* es refereix a classificar la població per grups d'edat i per sexes, es a dir establir els grups d'edat que formen una població.

La piràmide té forma de bulb o ceba i correspon a les poblacions en procés d'envelliment.

La natalitat s'ha recuperat en els darrers anys i sembla haver-se invertit la tendència al decreixement que mostra la piràmide en els grups d'edat de 5-9 anys fins el de 20-24.

3) Cal fer una breu exposició sobre l'evolució de la població catalana en el segle XX i la seva estructura actual on caldria que exposés almenys els següents aspectes:

La piràmide presenta una forma amb la base estreta, pròpia d'una població envellida de país desenvolupat, on la població jove es cada

vegada més escassa i la de més edat cada cop més nombrosa. Això és degut a la disminució de la fecunditat i l'augment de l'esperança de vida.

Cal destacar un lleuger canvi de tendència i una recent recuperació de la natalitat en el darrer període.

Cal destacar també el creixement explosiu que es va donar en les dècades dels anys 60 i 70 degut a una etapa d'expansió econòmica.

Es coneix pel nom de *baby boom*, i correspon a la màxima amplitud de la piràmide. En part va ser degut a l'efecte de les migracions interiors, especialment la dels anys 1950-75 (amb persones vingudes d'Andalusia, Extremadura i Castella) en el creixement de la taxa de natalitat de Catalunya.

També s'observa una reducció de naixements a les generacions entre 1936 i 1940 a causa de la Guerra Civil i la postguerra.

La tendència a partir de 1980 ha estat d'estancament i minva dels naixements. Els últims anys apunten a una certa recuperació de la natalitat. La recuperació de la natalitat, es deguda en gran part als corrents migratoris que estan arribant a Catalunya. El gruix de la part alta de la piràmide indica una elevada esperança de vida.

Per sexes, cal assenyalar que tot i un major nombre de naixements masculins, i el major percentatge d'homes fins els 40 anys, l'esperança de vida és força més alta en el sexe femení degut a factors biològics i sociològics alhora.

Cal considerar els factors socioeconòmics i culturals que expliquen aquestes variables com en el cas del descens de la fecunditat, l'accés als mitjans anticonceptius, i molt especialment el canvi del paper de la dona amb la incorporació al mercat de treball; el nivell d'instrucció i la capacitat de decisió; els costos que representen la cura i l'educació dels fills; el retard en l'edat en que es té el primer fill; els canvis en l'estructura familiar; etc.

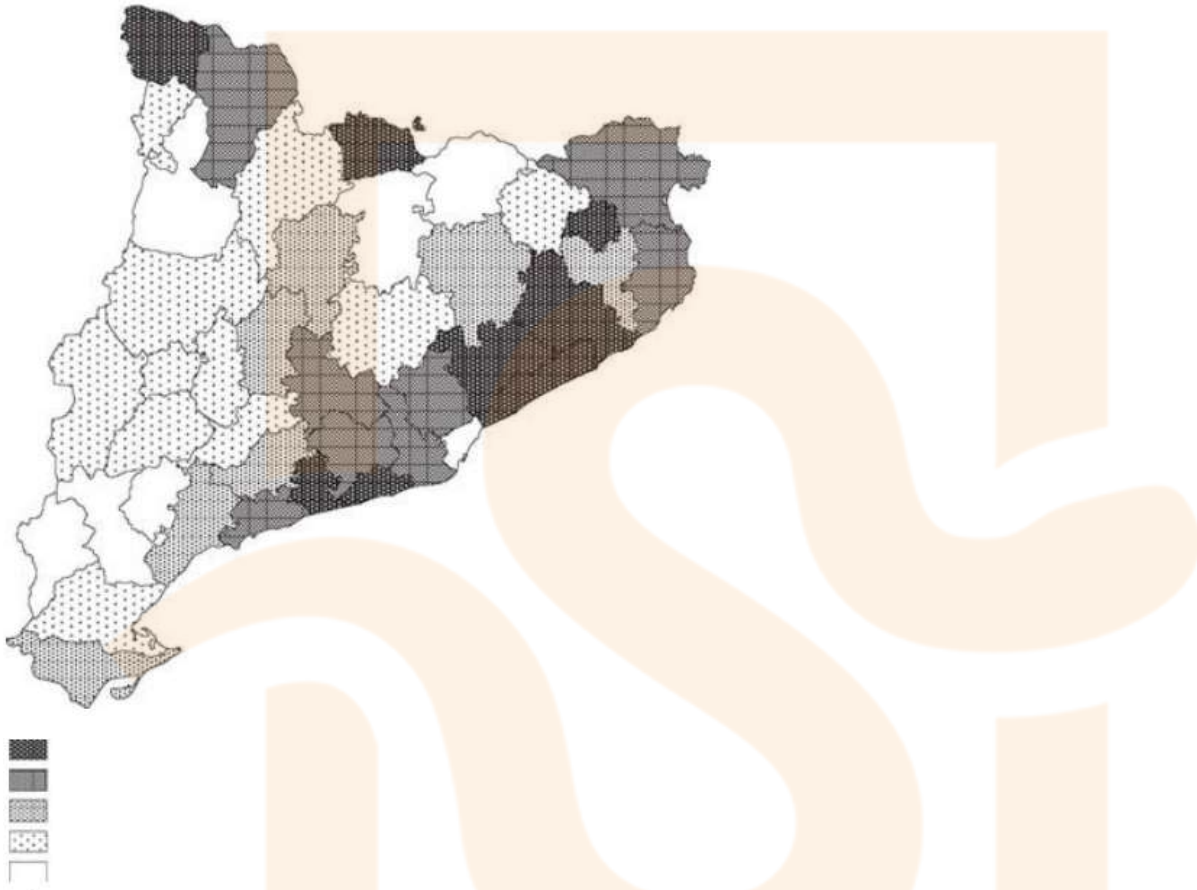
L'envelliment és conseqüència fonamentalment de la disminució de la fecunditat, de la disminució de la taxa de mortalitat i de l'augment de l'esperança de vida. La problemàtica que comporta és l'increment de la despesa pública en aspectes com pensions de jubilació, serveis socials i sanitat. Però també comporta la creació de llocs de treball en els sectors assistencial i de serveis i oci.

Catalunya es actualment receptora d'un important moviment migratori que comporta entre altres factors una augment de la fecunditat i el rejuveniment de la població.

8. Actv. Població Catalunya (creixement)

La població a Catalunya. Creixement

Observeu el mapa i contesteu a les qüestions.

+ 22'5% (creixement superior al triple de la mitjana)
 15'1% - 22'5% (creixement superior al doble de la mitjana)
 7'6% - 15% (creixement superior a la mitjana)
 0 - 7'5% (creixement inferior a la mitjana)
 Pèrdua de població

Qüestions

1. Identifiqueu les grans àrees geogràfiques en què podem dividir Catalunya segons l'evolució de la seva població i assenyalau les característiques bàsiques de cada una d'elles.
2. Observeu les comarques que han tingut un màxim augment de població i les que n'han perdut i indiqueu les causes que han provocat aquestes variacions.
3. Exposeu les característiques actuals de la dinàmica i l'estructura de població de Catalunya i les causes demogràfiques que en els darrers 20 o 25 anys han portat a la situació actual.

Solucionari

1. Cal agrupar les dades que proporciona el mapa per zones; per tant el que cal valorar especialment en la resposta és la capacitat de síntesi de la resposta assenyalant tres o quatre zones diferenciades segons l'evolució de la població en el període.

Una possible zonificació seria:

- zona litoral i prelitoral, on es produeix l'augment més important de població en aquest període.
- zona d'alta muntanya occidental, amb un increment important de població.
- zona central, sud i oriental, amb creixement moderat de població i zones de disminució, una al nord, formada pel

Ripollès, el Berguedà i el Pallars Jussà, i una altra al sud, del Priorat a la Terra Alta.

2) Les comarques que han tingut el màxim augment de població són sis de la zona litoral o prelitoral (Pla de l'Estany, la Selva, Vallès Oriental, Maresme, Garraf i Baix Penedès) i dues de pirinenques (la Vall d'Aran i la Cerdanya).

Cal distingir que les causes d'aquest augment de població són bàsicament dues:

. dispersió i descentralització de la població del Barcelonès o la primera corona metropolitana / trasllat de la població des del Barcelonès o la primera corona metropolitana

. increment de l'activitat turística, de serveis i de segona residència

Les comarques que han perdut població set: tres de pirinenques o prepirinenques (Pallars Jussà, Berguedà i Ripollès), tres d'interiors del sud del país (Terra Alta, Ribera d'Ebre i Priorat)

i el Barcelonès. Cal que l'alumnat distingeixi que les causes d'aquesta pèrdua de població són bàsicament quatre:

- . crisi de les activitats agràries tradicionals
- . escassa reconversió vers les activitats terciàries o secundàries
- . crisi industrial en zones d'antiga industrialització
- . increment dels preus de l'habitatge i recerca d'una millor qualitat de vida

3) Pel que fa a la dinàmica de la població cal comentar les següents característiques actuals:

- . taxa de natalitat molt baixa (un 11‰ aproximadament)
- . baixa taxa de mortalitat (un 8‰ aproximadament) augment del creixement vegetatiu de se l'any 2000.

Com a causes d'aquesta situació caldria que esmentessin les següents:

- disminució de la natalitat i disminució de la fecunditat fins a l'any 2000, a partir del qual s'enregistra un lent augment de la natalitat provocat per l'arribada d'immigració

i la procreació de les generacions plenes nascudes els anys 70 del segle XX.

- ajornament de la maternitat fins després dels 30 anys Pel que fa a l'estructura de la població cal que l'alumnat comenti les següents característiques actuals:

- increment de la proporció de població vella, major de 65 anys (un 17% aproximadament de la població total)